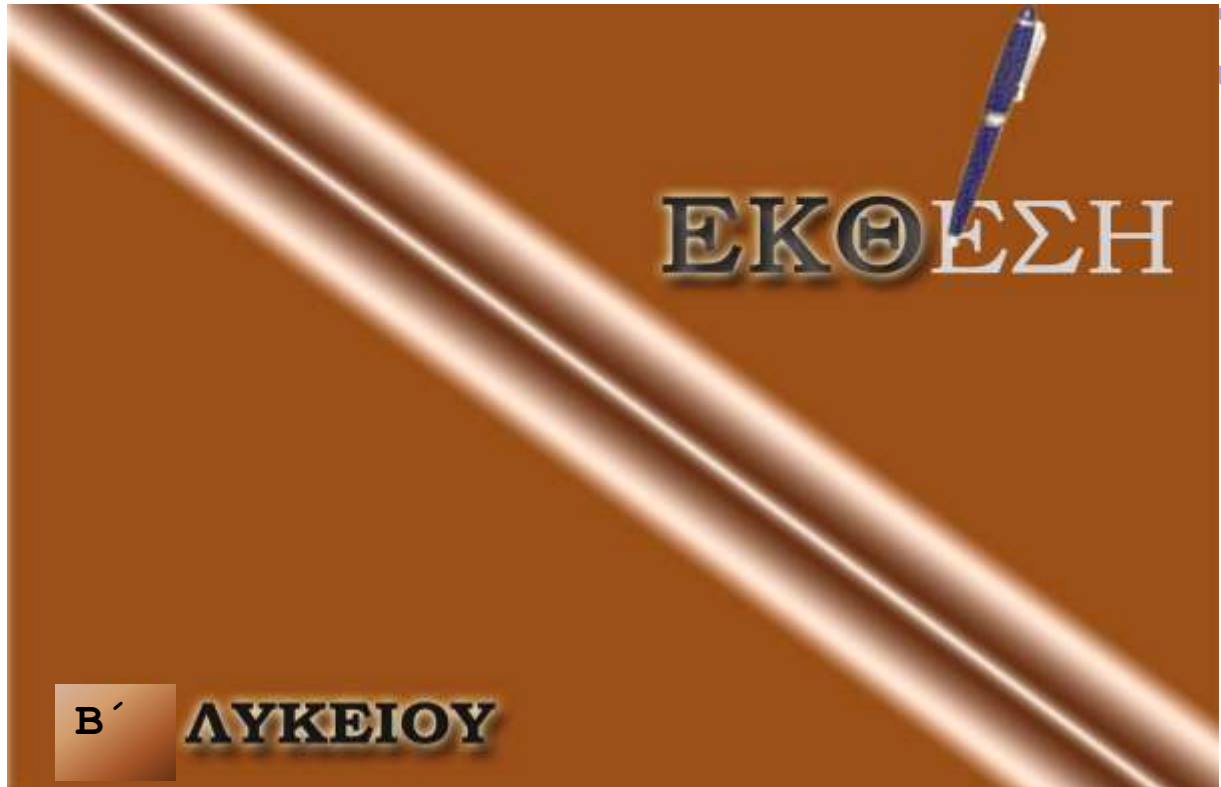
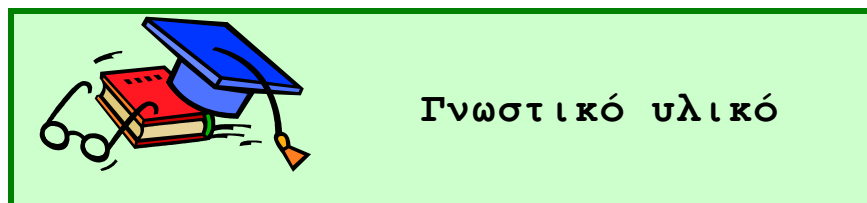
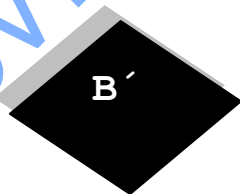

Το εκπαιδευτικό υλικό της Φροντιστηριακής Εκπαίδευσης
Τσιάρα διανέμεται δωρεάν αποκλειστικά από τον ψηφιακό
τόπο του schooltime.gr

Η νέα ιστοσελίδα μας : www.to-frontistirio.gr

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

*Σ' αυτό το μέρος δίνουμε πλούσιο πληροφοριακό υλικό για τις έννοιες **πληροφόρηση, μέσα μαζικής ενημέρωσης, παραπληροφόρηση**, απ' όπου μπορείτε να αντλήσετε όχι μόνο τις*

απαιτούμενες γνώσεις για την ανάπτυξη σχετικών θεμάτων, αλλά και να διευρύνετε το γνωστικό σας πεδίο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

✓ Ορισμός της πληροφόρησης - ενημέρωσης

Πληροφόρηση - Ενημέρωση είναι η πράξη, η ενέργεια του να παρέχει ή να παίρνει κανείς πληροφορίες, να ενημερώνει ή να ενημερώνεται για ένα θέμα.

✓ Γιατί είναι απαραίτητη η συνεχής ενημέρωση του σύγχρονου ανθρώπου;

Ο έντονος ρυθμός ζωής

Ζούμε στην εποχή των πολλαπλών απαιτήσεων, βιώνουμε μια πραγματικότητα της οποίας τα χαρακτηριστικά είναι ο ταχύς ρυθμός εκτύλιξης των γεγονότων, η αδιάκοπη ροή των πραγμάτων, ο **έντονος ρυθμός ζωής**. Η επιστήμη παρουσιάζει συνεχώς νέα επιτεύγματα, ραγδαίες εξελίξεις σημειώνονται σε παγκόσμιο επίπεδο (χρεοκοπίες, πόλεμοι, δημιουργία νέων κρατών, κ.ά.). Προκειμένου ο **άνθρωπος ν' ανταποκριθεί σ' αυτή την κατάσταση έχει ανάγκη την ενημέρωση γύρω από ζητήματα που αφορούν την προσωπική, την κοινωνική αλλά και τη διεθνή δράση.**

Η οικουμενική διάσταση της σύγχρονης ζωής

Σήμερα επικρατεί ένα πνεύμα **παγκοσμιοποίησης**, μεταδίδονται ειδήσεις που αφορούν σε διάφορους λαούς ανά τον κόσμο και συνειδητοποιούμε ότι τα γεγονότα που πραγματοποιούνται μακριά μας, μας αφορούν και μας επηρεάζουν με διάφορους τρόπους.

Η σωστή πολιτική παρέμβαση

Ο πολίτης στα πλαίσια της δημοκρατικής κοινωνίας επιθυμεί να ενημερώνεται, προκειμένου να διαμορφώνει την **πολιτική του συνείδηση** και να είναι σε θέση να παρεμβαίνει με ένα κριτικό, εποικοδομητικό τρόπο, για το καλό του συνόλου.

Η ορθή εκτίμηση και λήψη αποφάσεων

Όλοι οι άνθρωποι επιθυμούν **πριν λάβουν κάποια απόφαση**, να ενημερώνονται αναφορικά με το θέμα που τους απασχολεί, να σκέφτονται, να κρίνουν, να συγκρίνουν και ανάλογα να πράττουν.

Η επικοινωνία με τις άλλες γενιές

Η **ενημέρωση προωθεί την επικοινωνία των ανθρώπων** μεταξύ τους. Καθώς δε διανύουν όλοι την ίδια ηλικιακή φάση, η ενημέρωση βοηθά στο να γίνονται γνωστές οι ιδιαιτερότητες της κάθε ηλικίας και έτσι να υπάρχει πνεύμα **διαλόγου** μεταξύ τους.

✓	Αξία της πληροφόρησης-ενημέρωσης
---	---

Η **σημασία** της πληροφόρησης εστιάζεται στα εξής:

- ↳ ο άνθρωπος **επικοινωνεί** ευκολότερα με το περιβάλλον του, έρχεται σ' επαφή με τη δημιουργία, με τα έργα του πνευματικού πολιτισμού
- ↳ η είδηση ασκεί **διαπαιδαγωγικό ρόλο**, **παιδευτικό** έργο, έχει μορφωτική αποστολή
- ↳ ο άνθρωπος **ασκεί την κρίση του**, ενδεχομένως ικανοποιεί την περιέργειά του, σε τελική ανάλυση διαπιστώνει τον πολυσχιδή κοινωνικό του ρόλο, την ευθύνη του που οριοθετείται από τη συνολική δραστηριότητά του στο χώρο και το χρόνο
- ↳ **προβληματίζεται** πάνω σε ζητήματα που άπτονται του δημόσιου ενδιαφέροντος, πάνω στα καίρια σύγχρονα παθογενή προβλήματα, γνωρίζει την κουλτούρα άλλων λαών, του δίνεται η ευκαιρία να τοποθετηθεί στο ζήτημα της πολιτιστικής του ταυτότητας
- ↳ μέσω της είδησης **ενημερώνεται** για την κίνηση των πολιτικών ηγετών, για τις αποφάσεις τους, για τις ιδέες που διαμορφώνουν πολιτικά «πιστεύω»
- ↳ ταυτόχρονα, **ευαισθητοποιείται για τα παγκόσμια προβλήματα**, για τον υποσιτισμό, για τη μόλυνση και τη ρύπανση της ατμόσφαιρας, για τις πολεμικές συρράξεις και τις προσπάθειες ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών ανάμεσα στους λαούς
- ↳ **αποδεσμεύεται από δεισιδαιμονίες, προλήψεις ή προκαταλήψεις** που τον κρατούν δέσμιο, εγκλωβισμένο στην ατομικότητά του
- ↳ γνωρίζει τις **επιστημονικές επιτεύξεις**, τις ιατρικές ανακαλύψεις
- ↳ με την είδηση μπορεί να **καλλιεργηθεί το δημοκρατικό φρόνημα** και ήθος, μπορεί ο άνθρωπος ν' αναθεωρήσει τη στάση του απέναντι σε θέματα και γεγονότα
- ↳ με τη διάδοση των ειδήσεων επιτυγχάνεται η **συνείδηση από τον άνθρωπο του οικουμενικού του ρόλου**, ενώ ταυτόχρονα μέσω της πολιτιστικής αλληλεπίδρασης προσεγγίζει συνανθρώπους του που κατοικούν σε άλλο μέρος του πλανήτη
- ↳ η **σκέψη του απελευθερώνεται από το δογματισμό, την απολυτότητα, καθώς αντιμετωπίζει πολυπρισματικά** και ενημερώνεται πολυφωνικά για τα διαδραματιζόμενα στον κοινωνικό βίο
- ↳ γίνεται **γνώστης σύγχρονων φιλοσοφικών ρευμάτων**, νέων **πολιτικών** αντιλήψεων
- ↳ αποκτά **ιστορικές γνώσεις** που συμβάλλουν στην απόκτηση **αυτογνωσίας**, στην **αυτοκριτική**, στον **αυτοέλεγχο**
- ↳ **πληροφορείται** για τις πολιτικές ή οικονομικές ατασθαλίες, **αξιολογεί, απορρίπτει**
- ↳ **ελέγχει την κυβέρνηση**, τις δραστηριότητες των βουλευτών, στηλιτεύει καθετί που αντιστρατεύεται στο κοινωνικό συμφέρον
- ↳ **καυτηριάζει το χυδαίο, το ευτελές**, προδιατίθεται θετικά απέναντι στο διάλογο, την αμερόληπτη και εποικοδομητική κριτική.

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

✓	Ορισμός των Μ.Μ.Ε.
---	---------------------------

Μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι το σύνολο των έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων με τα οποία μεταδίδονται ειδήσεις, πληροφορίες, γεγονότα, ιδέες, γνώσεις σε απεριόριστο αριθμό ανθρώπων.

✓ Είδη των Μ.Μ.Ε.

- Τύπος
 - ημερήσιος
 - περιοδικός
- Ραδιόφωνο
- Τηλεόραση
- Διαδίκτυο

ΤΥΠΟΣ

✓ Ορισμός

Τύπος λέγεται η τυπογραφία κα γενικότερα η δημοσιογραφία, το σύνολο των εφημερίδων και των περιοδικών που εκδίδονται, που εκθέτουν διάφορα θέματα και έχουν ως στόχο να ενημερώσουν, αλλά και να ψυχαγωγήσουν τον αναγνώστη.

✓ Η εφημερίδα και τα είδη της

Η εφημερίδα ανάλογα με την ώρα της κυκλοφορίας της διακρίνεται σε:

- ✓ πρωινή
- ✓ απογευματινή

Ανάλογα με το περιεχόμενό της διακρίνεται σε:

- ✓ πολιτική
- ✓ οικονομική
- ✓ αθλητική

✓ Ιστορική αναδρομή

- Για πρώτη φορά εκδίδεται εβδομαδιαία εφημερίδα το 1631 στη Γαλλία από το γιατρό και βασιλικό ιστοριογράφο Theophraste Renandot (1586-1653).
- Καθημερινές εφημερίδες κυκλοφορούν για πρώτη φορά στην Αγγλία το 1702 και στη Γαλλία το 1771.

- Η πρώτη εφημερίδα στην **ελεύθερη Ελλάδα** κυκλοφόρησε στην Καλαμάτα το 1821 με τον τίτλο: «**Ελληνική Σάλπιγξ**». Την εποχή του **Καποδίστρια** εκδίδονται οι εφημερίδες: «**Φίλος του νόμου**» και «**Απόλλων**». Στις **ελληνικές παροικίες της διασποράς** από το τέλος του ΙΗ' αιώνα άρχισε η έκδοση εφημερίδων, όπως στη Βιέννη από το 1791 της εφημερίδας που επιμελούνται οι αδελφοί **Μαρκίδες Πουλίου**.

✓ **Τα θετικά στοιχεία - Οι λειτουργίες του τύπου**

↳ **Κοινωνικές**

Η **ανάγνωση** του τύπου σημαίνει ουσιαστικά **διάλογο με τον κόσμο**. Γνωστοποιεί τα νέα παγκοσμίως, **υπαγορεύει ιδέες, μεταδίδει αξίες**. Παρέχει **έγκυρη και έγκαιρη** ενημέρωση στους πολίτες σχετικά με **πολιτικά, θρησκευτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, εκπαιδευτικά, αθλητικά, καλλιτεχνικά δρώμενα**. Έτσι, συντελεί στη διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς των ανθρώπων, δίνοντας μέσα από τη θεματολογία του ερεθίσματα για προβληματισμό και συζήτηση.

↳ **Μορφωτικές - Επιμορφωτικές**

Μέσω του Τύπου οι άνθρωποι **γνωρίζουν τη ζωή άλλων λαών, την κουλτούρα τους**, τα ιδιαίτερα **χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα**, γενικότερα **επιμορφώνονται**. **Καλλιεργεί το νου του ανθρώπου και διευρύνει το γνωστικό του ορίζοντα**.

↳ **Πολιτικές**

Αποτελεί την **τέταρτη εξουσία**, που **ελέγχει την κυβέρνηση και τη βουλή**. Είναι ο **ακρογωνιαίος λίθος του ελεύθερου και δημοκρατικού πολιτεύματος**.

Είναι προστάτης, **φρουρός των αναφαίρετων δικαιωμάτων του πολίτη**. Διαφυλάττει το δημοκρατικό πολίτευμα, τους θεσμούς από κάθε άνομη παρέμβαση, από αυταρχικά καθεστώτα ή ενέργειες πολιτικών προσώπων. **Προσανατολίζει πολιτικά τους πολίτες, προκειμένου να έχουν αποκρυσταλλωμένη γνώμη και να την εκφράσουν, όταν τους ζητηθεί**. Ανταποκρίνεται ουσιαστικά στο χαρακτηρισμό τους ως **τέταρτη εξουσία, που εκπροσωπεί την κοινή γνώμη και μεταφέρει στους άρχοντες τη λαϊκή βούληση**.

↳ **Πολιτισμικές**

Ο Τύπος **προβάλλει παραδείγματα και πρότυπα για μίμηση ή και για αποφυγή**, καθώς αποτελεί **μέσο διάδοσης πολιτισμικών στοιχείων** και συντελεί στη **δημιουργική ζύμωση των πολιτών με την Παράδοση** και τα ιδιαίτερα πολιτιστικά του τόπου τους στοιχεία

↳ **Ψυχολογικές**

Η ανάγνωση του Τύπου **επηρεάζει την ψυχολογία των ατόμων**. Οι εφημερίδες ή τα περιοδικά με τα αφηγήματα και τις εικόνες βοηθούν τα άτομα να **εκτονώνουν τα πάθη τους, να χαλαρώνουν, να ξεχνούν το καθημερινό τους άγχος**.

↳ **Πληροφόρησης**

Ο Τύπος αποτελεί χρήσιμο όργανο στη σύγχρονη καθημερινή ζωή. Η πολυπλοκότητα της σημερινής ζωής καθιστά απαραίτητο το έντυπο υλικό, προκειμένου να λαμβάνει κάποιος τις απαραίτητες πληροφορίες για διάφορα καλλιτεχνικά γεγονότα (εκδηλώσεις, θεάματα), καθώς και για θέματα επαγγελματικά (μικρές αγγελίες εύρεσης εργασίας).

✓ **Συμπτώματα παθολογίας του Τύπου**

Ο κίτρινος τύπος:

- Παρέχει **κατευθυνόμενη πληροφόρηση, αλλοιωμένες** ειδήσεις
- Ασκήει **προπαγάνδα** που εξυπηρετεί συγκεκριμένα πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα
- **Αποσιωπά** σημαντικά γεγονότα, **προβάλλει** και **διογκώνει δευτερεύουσας σημασίας** γεγονότα, εξυπηρετώντας πάντα **ιδιοτελείς σκοπούς**.
- **Δεν επιδιώκει** την **ορθή πληροφόρηση**, αλλά προκειμένου να **αυξήσει** την **κυκλοφορία** του, **παραποιεί** την **αλήθεια**, **εξάπτοντας πολιτικά πάθη** ή **σπιλώνοντας** την **υπόληψη**, την **αξιοπρέπεια** διάφορων προσωπικοτήτων.
- **Βομβαρδίζει** τον αναγνώστη με **μηνύματα επαναλαμβανόμενα**, που οδηγούν στην **μαζική πλύση εγκεφάλου** και την **παθητικοποίηση** του δέκτη.
- **Συνειδητά εμπλέκει** την **είδηση με το σχόλιο**, ενώ **χρησιμοποιεί πηχιάιους τίτλους με εμπρηστικό χαρακτήρα**, τις περισσότερες φορές **άσχετους με το περιεχόμενο** της είδησης, **μόνο και μόνο για να εντυπωσιάσουν** και να **ωθήσουν** τον πολίτη να αγοράσει το έντυπο.
- Οι **δημοσιογράφοι διαπαιδαγωγούνται** να **λειτουργούν κερδοσκοπικά** και **υποκριτικά με γνώμονα το κέρδος** και όχι την **υπηρεσία του λειτουργήματός τους**.

✓ **Προϋποθέσεις ορθής λειτουργίας του Τύπου**

- ⇒ **Ελευθεροτυπία / πλουραλισμός**
- ⇒ **Οικονομική αυτονομία**. Απαλλαγή από την κηδεμονία πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων. Συμβολή του κράτους μέσω επιδοτήσεων για την εξυγίανση των οικονομικών των εφημερίδων.
- ⇒ **Επαγγελματική ακεραιότητα και ευσυνειδησία των δημοσιογράφων / εφαρμογή του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας: σεβασμός του ανθρώπου / προώθηση του δημόσιου συμφέροντος / αντικειμενική απόδοση της πραγματικότητας.**
- ⇒ **Αφύπνιση της κριτικής ικανότητας του κοινού / αναπροσαρμογή των στόχων της παιδείας στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων των νέων ατόμων.**

- ⇒ **Ωριμο κοινό:** διασταύρωση πληροφοριών, συστηματική επεξεργασία ειδήσεων, διαρκής ενημέρωση, δυνατότητα διάκρισης του γεγονότος από το σχόλιο, αντίσταση στον ιδεολογικό δογματισμό και φανατισμό.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

✓ Ορισμός

Ο δημοσιογράφος είναι εκείνος που συγκεντρώνει ειδήσεις πολιτικής, κοινωνικής, πνευματικής και πάσης φύσεως και τις διαδίδει μέσω του Τύπου και των ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης με στόχο την **πληροφόρηση** του πολίτη.

✓ Αρχές (ηθικός κώδικας) των δημοσιογράφων

➔ Κοινωνική ευθύνη

Ο δημοσιογράφος πρέπει να έχει **συνείδηση της κοινωνικής του αποστολής**, να συμμετέχει στις κοινωνικές διαδικασίες, να **ασκεί υπεύθυνα τα καθήκοντά του**, να σέβεται τον **άνθρωπο**, τους **κοινωνικούς θεσμούς**, τις **αξίες** και τις **παραδόσεις**, να ενδιαφέρεται για την **κοινωνική πρόοδο** και να δείχνει ευαισθησία απέναντι στα κοινωνικά συμφέροντα.

➔ Επαγγελματική ακεραιότητα

Η δημοσιογραφία είναι **λειτουργήμα** και όχι επάγγελμα, εφόσον από την έγκυρη πληροφόρηση και αμερόληπτη και απροκατάληπτη κρίση της εξαρτώνται οι αποφάσεις και οι ενέργειες των πολιτών. Ο δημοσιογράφος πρέπει να διαθέτει **άρτια επαγγελματική κατάρτιση**, **σφαιρική παιδεία** και **ολόπλευρη καλλιέργεια**, **αναπτυγμένη κρίση** και **αντίληψη** - εφευρετικότητα, **ικανότητα λόγου** - τέχνη **πειθούς**, **εχεμύθεια** - εντιμότητα, **πνεύμα πειθαρχίας** και **δικαιοσύνης**, **ευθύτητα**, **παρρησία**, **ήθος**, **ειλικρίνεια** και γενικά **επαγγελματική συνείδηση**.

παρρησία: το θάρρος της γνώμης

➔ Σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου

Ο ευσυνείδητος δημοσιογράφος σέβεται τον **προσωπικό βίο** των επώνυμων πολιτών-μόνο του μέλημα είναι η **δημοσιογραφική έρευνα**, η έγκυρη, έγκαιρη και αντικειμενική ενημέρωση.

Σεβασμός του δημόσιου συμφέροντος (προάσπιση του κοινωνικού συμφέροντος)

Αυτός απαιτεί την άσκηση του λειτουργήματος της δημοσιογραφίας σύμφωνα με τις προηγούμενες αρχές που αναλύσαμε. Γενικότερα, ο **δημοσιογράφος** πρέπει να ενημερώνει - καθοδηγεί την κοινή γνώμη, να **υπηρετεί μόνο το δημόσιο συμφέρον**

(και όχι σκοτεινά κέντρα με ταπεινά συμφέροντα και επιδιώξεις), να αποκαλύπτει και να κατακρίνει αποφάσεις ή πράξεις που βλάπτουν το δημόσιο συμφέρον και να μην ανακοινώνει ειδήσεις που μπορεί να είναι επιζήμιες για τα εθνικά θέματα.

➔ **Ηθική ακεραιότητα**

Ο "καλός" δημοσιογράφος διαθέτει **ηθικές αρχές και αξίες**, που του απαγορεύουν κάθε είδους παραβίαση του ορθού. Είναι **έντιμος, αμερόληπτος, ισχυρός χαρακτήρας**, δε χρηματίζεται και δεν προκρίνει το ιδιωτικό έναντι του δημόσιου συμφέροντος.

✓ *Οι παραπάνω αρχές δεοντολογίας ακολουθούνται από όλους τους δημοσιογράφους;*

Στο σύγχρονο, τεχνολογικά εξελιγμένο κόσμο, όπου οι ανάγκες για ενημέρωση είναι αυξημένες, ο ρόλος του δημοσιογράφου, ως λειτουργού της ενημέρωσης, δεν έγκειται μόνο στη συλλογή πληροφοριών, αλλά και στην **αντικειμενική και αμερόληπτη παρουσίασή τους στο κοινό**. Όμως, συχνά οι δημοσιογράφοι δεν εμφορούνται από τις παραπάνω αρχές δεοντολογίας και τότε καθίστανται υπεύθυνοι παραπληροφόρησης και είναι επικίνδυνοι για το κοινωνικό σύνολο.

Τι παρατηρείται σήμερα;

Ο δημοσιογράφος:

- Χρησιμοποιεί ανεπιβεβαίωτες και ύποπτες ως προς την προέλευσή τους πληροφορίες.
- Παραλείπει σημαντικές πληροφορίες από την είδηση.
- Ενσωματώνει σχόλια στα γεγονότα, που παραπλανούν τον αναγνώστη.
- Υπερπροβάλλει ασήμαντα θέματα, που αποπροσανατολίζουν την κοινή γνώμη.
- Υποπίπτει σε λαϊκισμούς που φτάνουν στην υπερβολή.
- Εξυπηρετώντας προσωπικά συμφέροντα, **στιγματίζει προσωπικότητες**, δημιουργώντας **διάφορα σενάρια** που σπιλώνουν την υπόληψή τους.
- Αναλαμβάνει **δικαστικές αρμοδιότητες** και οδηγείται σε αυθαίρετα συμπεράσματα.

✓ *Τρόποι αντιμετώπισης*

Οι δημοσιογράφοι:

- ✓ Να ασκούν το επάγγελμά τους με **ευσυνειδησία και συναίσθηση της κοινωνικής τους ευθύνης**.

- ✓ Να **στηλιτεύουν** μέσα από τα συλλογικά τους όργανα **ανάρμοστες συμπεριφορές** των συναδέλφων τους.
- ✓ Να ασκούν **πίεση** στις **επιχειρήσεις** των **ΜΜΕ** με τη δύναμη που τους δίνει ο συνδικαλισμός, ώστε να επικρατεί στην ενημέρωση διαφάνεια.

Τα ΜΜΕ:

- ✓ Να **απεξαρτηθούν** με την οικονομική βοήθεια της πολιτείας από τη χειραγώγηση των διάφορων οικονομικών συμφερόντων των ΜΜΕ.
- ✓ Να **συνεννοηθούν**, ώστε να λειτουργούν μέσα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο και κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.
- ✓ Να **σέβονται** τους **δημοσιογράφους** και το έργο τους, ώστε να μην τους εξωθούν σε αθέμιτες πράξεις.

Η πολιτεία:

- ✓ Να θεσπίσει βασικούς **κανόνες** με βάση τους οποίους θα λειτουργούν τα κανάλια και θα εργάζονται οι δημοσιογράφοι.
- ✓ Να ενδυναμώσει τους μηχανισμούς ελέγχου της ενημέρωσης και επιβολής ποινών, όταν αυτοί καταστρατηγούνται.
- ✓ Να **διακόψει** τη **διαπλοκή** των **ΜΜΕ** με ισχυρούς πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες.
- ✓ Να παράσχει κατάλληλη **εκπαίδευση** μέσω του σχολείου ή άλλων επιμορφωτικών προγραμμάτων.
- ✓ Να **συνδράμει** στους δημοσιογράφους, ώστε να μπορούν να αντισταθούν στη δύναμη των ΜΜΕ με την ποιοτική τους δουλειά.

Οι πολίτες:

- ✓ Να **αξιολογούν κριτικά** την ποιότητα της ενημέρωσης που τους παρέχεται από τα διάφορα κανάλια.
- ✓ Να **περιθωριοποιούν** τους **δημοσιογράφους** και τις εκπομπές που **παραβιάζουν** τον **κώδικα** της **δημοσιογραφικής δεοντολογίας**.
- ✓ Να **συστήσουν** **συλλόγους**, ώστε να μπορούν να αντιδρούν ομαδικά απέναντι στις παραβιάσεις των δημοσιογράφων.

✓	Η Τηλεόραση
---	--------------------

Η τηλεόραση είναι ένα σύστημα τηλεπικοινωνίας που χρησιμεύει στη μετάδοση και λήψη κινούμενων εικόνων και ήχου εξ αποστάσεως. Αποτελεί το κυριότερο και δημοφιλέστερο Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας και η χρήση της είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη. Ο όρος καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των τεχνικών δραστηριοτήτων που αφορούν τα τηλεοπτικά προγράμματα, όπως και τη μετάδοσή τους. Συνηθέστατα, λέγοντας "τηλεόραση" εννοούμε τη συσκευή, δηλαδή το **δέκτη**, ο οποίος **λαμβάνει** το (τηλεοπτικό) **σήμα** που **εκπέμπουν** οι τηλεοπτικοί σταθμοί σε συγκεκριμένες συχνότητες(ή αλλιώς κανάλια) με την **οθόνη** που **απεικονίζει το αποτέλεσμα της εκπομπής** (μετατροπή του σήματος σε εικόνα και ήχο).

✓ **Οι ωφέλειες της τηλεόρασης**

• **Ενημέρωση**

Πρωταρχικός σκοπός της τηλεόρασης είναι η **έγκαιρη, έγκυρη ενημέρωση** γύρω από διάφορα θέματα (οικονομικές δραστηριότητες, διεθνείς πολιτικές εξελίξεις, επιτεύγματα επιστήμης, καλλιτεχνικά γεγονότα, αθλητικές εκδηλώσεις, κ.ά).

• **Οικουμενικότητα**

Εκατομμύρια άνθρωποι μπορούν να βλέπουν την ίδια στιγμή ένα γεγονός ή να ακούν τον ίδιο ομιλητή. Έτσι, διαμορφώνεται η **οικουμενική συνείδηση**. Καταλαβαίνουμε, δηλαδή, πως **ό,τι συμβαίνει στην περιοχή μας, στην ήπειρό μας, στον πλανήτη ολόκληρο μας αφορά άμεσα ή έμμεσα**.

• **Πολιτικοποίηση - Κοινωνικοποίηση**

Έννοιες, όπως το **κράτος, ο νόμος, η εξουσία, η δικαιοσύνη, η ελευθερία** γίνονται γνωστές σε πολλούς για πρώτη, ίσως, φορά από την προβολή εκπομπών ή έργων.

• **Στήριγμα δημοκρατίας**

Εκφράζει όλες οι απόψεις, **στηρίζει την ελευθερία της έκφρασης**, δίνοντας το ερέθισμα για ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας του πολίτη.

• **Μόρφωση**

Μεταδίδει **μορφωτικά μηνύματα**, που καθώς συνδυάζουν την **εικόνα και το λόγο**, μπορούν να αποτυπωθούν με μεγαλύτερη ευκολία στον πολίτη. Έτσι, καλλιεργείται το **πνεύμα, η ψυχή** και αναπτύσσεται η **ευαισθησία** του πολίτη.

• **Ψυχαγωγία**

Εκφράζει το ωραίο σε όλες τις μορφές τέχνης. Το ωραίο διεγείρει τα συναισθήματά μας και έτσι, διαπλάθεται ο εσωτερικός κόσμος του τηλεθεατή. Δίνεται η δυνατότητα σε όλους να γνωρίσουν τη γοητεία της τέχνης, να ψυχαγωγηθούν και να περάσουν μερικές από τις ώρες του ελεύθερού τους χρόνου, διασκεδάζοντας.

✓ **Τα αρνητικά στοιχεία της τηλεόρασης**

• **Κατευθυνόμενη πληροφόρηση**

Προβάλλονται **επιλεκτικά ορισμένες πτυχές ενός γεγονότος** και κάποιες άλλες αποκρύπτονται, με αποτέλεσμα να **διαστρεβλώνεται η αλήθεια**, εξυπηρετώντας ανώτερα **οικονομικά και πολιτικά** συμφέροντα.

- Προβολή προτύπων εγκληματικότητας, βίας, διαφθοράς

Πολλές τηλεοπτικές εκπομπές προβάλλουν πρότυπα εγκληματικότητας, βίας, διαφθοράς που οδηγούν στον εκμαυλισμό των συνειδήσεων κυρίως των νέων. Παρουσιάζουν ως αξίες τα πρότυπα της απάτης και της χρήσης αθέμιτων μέσων για την κατάκτηση ενός στόχου.

- Απομόνωση ανθρώπων

Άνθρωποι κάθε ηλικίας καθηλώνονται μπροστά στην οθόνη της τηλεόρασης. Γοητευμένοι από το θέαμα χάνουν την επαφή, την επικοινωνία με το περιβάλλον τους. Σύζυγοι, φίλοι, συντροφίες προτιμούν την παθητική ακρόαση ακόμη και αν έχουν πολλά να πουν. Η υπερβολική παρακολούθηση της τηλεόρασης αποχαυνώνει, απομακρύνει, αποξενώνει τους ανθρώπους.

- Γλωσσική ένδεια

Η εικόνα εκτοπίζει το λόγο, τον εμποδίζει να εκδηλωθεί, να αναπτυχθεί. Μια εικόνα μπορεί να αντικαταστήσει μια περιγραφή. Ακόμη, τα γλωσσικά λάθη των παρουσιαστών διάφορων εκπομπών σε συνδυασμό με την αλλοίωση που υφίσταται η γλώσσα στα τηλεοπτικά διαφημιστικά μηνύματα για λόγους εντυπωσιασμού δεν καλλιεργούν σωστά τη γλώσσα και οι άνθρωποι δεν ασκούνται στο σωστό άκουσμα της γλώσσας τους.

- Προβολή καταναλωτικών προτύπων

Η τηλεόραση προβάλλει έντονα το εκσυγχρονισμένο καταναλωτικό πρότυπο των δυτικοευρωπαϊκών χωρών. Μάλιστα το αποτυπώνει με τέτοιο τρόπο, ώστε δεν αφήνει περιθώριο επιλογής στο θεατή. Υπάρχει κίνδυνος, λοιπόν, οι τηλεθεατές να αποδεχθούν άκριτα τα πρότυπα αυτά και υιοθετώντας τα στη ζωή τους να απεμπολήσουν τα στοιχεία εκείνα που διακρίνουν τον ξεχωριστό πολιτισμό τους.

- Αδράνεια του σώματος

Η συνεχής παρακολούθηση της τηλεόρασης με προσηλωμένο το βλέμμα σε ένα συγκεκριμένο σημείο ακινητοποιεί το κινητικό σύστημα του σώματος. Παραμελείται η σωματική άσκηση, γεγονός εξαιρετικά αρνητικό ιδιαίτερα για τους νέους ανθρώπους.

✓ Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα αρνητικά στοιχεία της τηλεόρασης:

- Ουσιαστική παιδεία

Η παιδεία αποτελεί ασπίδα σε κάθε κακόβουλη προσπάθεια παροχής αναξιόπιστων πληροφοριών. Ο μορφωμένος δεν αρκείται σε αυτά που βλέπει ή ακούει, αλλά ψάχνει να βρει, να εξηγήσει τα αίτια των γεγονότων, να κρίνει, να ελέγχει. Διαθέτει το σωστό κριτήριο επιλογής των εκπομπών εκείνων, που διακρίνονται για την ποιότητά τους σε επίπεδο ενημέρωσης και επικοινωνίας.

- Τήρηση κανόνων δημοσιογραφικής δεοντολογίας

Ο δημοσιογράφος οφείλει να έχει αντιληφθεί το ρόλο του και να ασκεί το επάγγελμά του ως **λειτούργημα**. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να σέβεται την κοινή γνώμη και να έχει πάντα ως στόχο του την **αντικειμενική** και **ολόπλευρη ενημέρωσή** της.

- **Σωστή διαπαιδαγώγηση από την οικογένεια**

Η **οικογένεια** είναι καλό να **προσανατολίζει** τα **νεαρά μέλη** της στην **παρακολούθηση** των **τηλεοπτικών** εκείνων **προγραμμάτων** που έχουν πολλά να τους προσφέρουν σε **γνωστικό** και **ψυχικό** επίπεδο.

- **Σωστή διαπαιδαγώγηση από το σχολείο**

Το **σχολείο** επιβάλλεται να **εξηγήσει** στους **μαθητές** ότι **πρέπει** να **αντιμετωπίζουν** με **κριτικό πνεύμα** την **τηλεόραση**, καθώς αποτελεί ένα **μέσο** στα χέρια του ανθρώπου.

✓ **Το ραδιόφωνο**

Το **ραδιόφωνο** είναι η συσκευή που λαμβάνει τις εκπομπές ραδιοφωνικών σταθμών. Τα ραδιοφωνικά κύματα εκπέμπονται από τον πομπό και φτάνουν στο δέκτη (δηλαδή το ραδιόφωνο). Τα κύματα αυτά αποκωδικοποιούνται από τη συσκευή και παράγουν ήχο που είναι και το τελικό αποτέλεσμα του ραδιοφώνου. Ραδιόφωνο επίσης θεωρείται και όλη η διαδικασία εκπομπής και λήψης ραδιοκυμάτων.

✓ **Ωφέλειες του ραδιοφώνου**

- μεταδίδει άμεσα και ζωντανά τις ειδήσεις
- μεταδίδει μουσική, που «εξημερώνει» τα ήθη
- ενημερώνει, μορφώνει και ψυχαγωγεί τον ακροατή
- ανταποκρίνεται σε όλες τις ηλικίες
- είναι αχώριστος σύντροφος στη μοναξιά και την πλήξη του ανθρώπου.

✓ **Ζημιές του ραδιοφώνου**

- παραποιεί την αλήθεια
- με την **προπαγάνδα** του κάνει «πλύση εγκεφάλου» στους πολίτες
- αλλοιώνει και διογκώνει τα γεγονότα
- εξυπηρετεί **ιδεολογικές** και **πολιτικές σκοπιμότητες**.

✓ **Το διαδίκτυο - INTERNET**

Το **διαδίκτυο** είναι ένα σύνολο από εκατομμύρια **διασυνδεδεμένους υπολογιστές** που **εκτείνεται σχεδόν σε κάθε γωνιά** του **πλανήτη** και **παρέχει τις υπηρεσίες** του σε **εκατομμύρια χρήστες**.

Μία από τις υπηρεσίες του διαδικτύου είναι το **ίντερνετ** (internet). Αποτελείται από διάφορες ιστοσελίδες, οι οποίες περιλαμβάνουν πληθώρα πληροφοριών πάνω σε ποικίλα θέματα.

Αποτελεί ένα "**Παγκόσμιο Ηλεκτρονικό Χωριό**", οι "**κάτοικοι**" του οποίου, ανεξάρτητα από υπηκοότητα, ηλικία, θρήσκευμα και χρώμα, **μοιράζονται πληροφορίες και ανταλλάσσουν** ελεύθερα **απόψεις** πέρα από γεωγραφικά και κοινωνικά σύνορα. Σύμφωνα με τις σχετικές εκτιμήσεις, αυτός ο **παγκόσμιος ιστός υπολογιστών και χρηστών αριθμεί σήμερα πάνω από δέκα εκατομμύρια υπολογιστές** και εκατό εκατομμύρια χρήστες, ενώ επεκτείνεται διαρκώς με εκθετικούς ρυθμούς.

✓ **Χαρακτηριστικά του INTERNET**

- ✓ Ένα βασικό χαρακτηριστικό του ίντερνετ είναι ότι μπορεί να **συνδέει υπολογιστές διαφορετικού τύπου**, δηλαδή, υπολογιστές που μπορεί να διαφέρουν όσον αφορά την αρχιτεκτονική του υλικού (hardware), το λειτουργικό σύστημα που χρησιμοποιούν και το πρωτόκολλο δικτύωσης που εφαρμόζεται στο τοπικό τους δίκτυο. Ακριβώς εξαιτίας αυτής της ευελιξίας του, εξαπλώθηκε σε ολόκληρο τον πλανήτη κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών.
- ✓ Ένα άλλο ενδιαφέρον χαρακτηριστικό του ίντερνετ είναι ότι είναι **αποκεντρωμένο και αυτοδιαχειριζόμενο**. Δεν υπάρχει δηλαδή κάποιος κεντρικός οργανισμός που να το διευθύνει και να παίρνει συνολικά αποφάσεις σχετικά με το είδος των πληροφοριών που διακινούνται, τις υπηρεσίες που παρέχονται από τους διάφορους υπολογιστές του ή τη διαχείρισή του. **Καθένα από τα μικρότερα δίκτυα που το αποτελούν διατηρεί την αυτονομία του** και είναι το ίδιο υπεύθυνο για το είδος των πληροφοριών που διακινεί, τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι υπολογιστές του και τη διαχείρισή του.

✓

✓ **Τι μας προσφέρει το Internet**

Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το ίντερνετ βασικά για δύο πράγματα:

- α) για να **αντλήσουν πληροφορίες** και
- β) για να **επικοινωνήσουν** με άλλους ανθρώπους που είναι κι αυτοί χρήστες του.

α) Μπορούμε να θεωρήσουμε το **Internet σαν μια τεράστια αποθήκη πληροφορίας, μια παγκόσμια βιβλιοθήκη**. Στους υπολογιστές του, βρίσκονται αποθηκευμένα χιλιάδες Gigabytes πληροφορίας, αρκετά από τα οποία διατίθενται ελεύθερα στους χρήστες του. Έτσι, λοιπόν, **έχουμε τη δυνατότητα να χρησιμοποιούμε απομακρυσμένες βάσεις δεδομένων, να ανακτάμε αρχεία με**

προγράμματα, εικόνες, κείμενα, κλπ., να έχουμε πρόσβαση σε βιβλιοθήκες, να διαβάζουμε ηλεκτρονικές εφημερίδες και περιοδικά, ακόμη και να παρακολουθούμε ραδιοφωνικά προγράμματα.

β) Το ίντερνετ είναι επίσης ένα μέσο που μας επιτρέπει να ερχόμαστε σε επαφή με άλλους ανθρώπους γρήγορα και εύκολα. Μπορούμε, λοιπόν, να ανταλλάξουμε ηλεκτρονικά μηνύματα ή να μιλήσουμε "ζωντανά" με ένα φίλο μας που βρίσκεται π.χ. στις ΗΠΑ, στην Κίνα ή σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου, να γνωρίσουμε καινούργιους ανθρώπους, να εγγραφούμε σε λίστες συζητήσεων εάν μας ενδιαφέρουν οι απόψεις των άλλων γύρω από κάποιο θέμα ή ακόμη να παίζουμε μια σειρά από παιχνίδια με πολλούς αντιπάλους ταυτόχρονα που μπορεί να βρίσκονται διασκορπισμένοι σε διάφορα μέρη της γης.

Με το ίντερνετ, λοιπόν, μπορούμε να κάνουμε το γύρο του κόσμου, χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθούμε από τον υπολογιστή μας

(www.uth.gr)

✓ **Αρνητικά στοιχεία ίντερνετ**

- Οι χρήστες **εθίζονται** στη χρήση του
- **Απομονώνονται** από το κοινωνικό τους περιβάλλον, εφόσον πολλές επιθυμίες του ικανοποιούνται μέσα από την πλοήγησή τους στο internet.
- Χάνεται η **άμεση ανθρώπινη επικοινωνία**.
- Τα **μηνύματα** που προβάλλονται στις διάφορες ιστοσελίδες είναι **αμφίβολης ποιότητας**.
- **Δεν υπάρχουν ασφαλιστικές δικλίδες**, προκειμένου να μεταδίδονται μόνο οι χρήσιμες, ωφέλιμες πληροφορίες. Υπάρχει πλήρη **ελευθερία** στη διακίνηση κάθε τύπου **πληροφορίας**.
- Η **πρόσβαση** στο ίντερνετ είναι πολύ εύκολη **ακόμη** και για τα μικρά **παιδιά**, με αποτέλεσμα να δέχονται ερεθίσματα και εικόνες που δεν ταιριάζουν στην ηλικία τους και να διαστρεβλώνουν την πραγματικότητα.

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

✓ **Ορισμός παραπληροφόρησης**

Παραπληροφόρηση είναι η **σκοπίμη διάδοση ψευδών ή παραποιημένων ειδήσεων**, με στόχο να οδηγηθεί η κοινή γνώμη προς ορισμένη κατεύθυνση και να εξυπηρετηθούν ιδιοτελή συμφέροντα.

[Προσοχή: **Προπαγάνδα**: η με κάθε μέσο **συστηματική** προσπάθεια μονόπλευρου επηρεασμού της κοινής γνώμης προς ορισμένη κατεύθυνση].

✓ Τρόποι παραπληροφόρησης

- ➔ Διαστρέβλωση και παραποίηση της αλήθειας.
- ➔ Επιλεκτική και αποσπασματική προβολή ορισμένων πτυχών ενός γεγονότος → σκόπιμος τονισμός και υπογράμμιση ορισμένων σημείων και απόκρυψη κάποιων άλλων → πλημμελής ενημέρωση.
- ➔ Μετάδοση ψευδών ειδήσεων - **δυσφήμιση**.
- ➔ Διαπλοκή του γεγονότος με το σχόλιο στην είδηση.
- ➔ Χρήση φορτισμένων ("ηχηρών") τίτλων.
- ➔ Μέγεθος των άρθρων, θέση τους στη σελιδοποίηση της εφημερίδας ή η σειρά των ειδήσεων (η πιο σημαντική είδηση παρουσιάζεται πρώτη) και ο χρόνος που αφιερώνεται σε κάθε θέμα στο ραδιόφωνο ή στην τηλεόραση.

✓ Χαρακτηριστικά σωστής πληροφόρησης

Η σωστή πληροφόρηση πρέπει:

- να διακρίνεται από:
 - αντικειμενικότητα
 - υπευθυνότητα
 - πληρότητα
- να είναι **έγκυρη** και **ακριβής**
- να δίνεται **έγκαιρα**
- να **μη δέχεται παρεμβάσεις** από κάθε είδους "κέντρα"
- να έχει κατάλληλη **οργάνωση** (ύπαρξη ειδικευμένου προσωπικού, γνώση θεμάτων κλπ.)

✓ Αίτια της παραπληροφόρησης

- **Υποταγή των Μ.Μ.Ε. σε πολιτικά / κομματικά συμφέροντα και σκοπιμότητες**
Τα πολιτικά κέντρα χρησιμοποιούν τα Μ.Μ.Ε. για να προωθήσουν την κομματική ιδεολογία τους, να αυξήσουν τη δύναμή τους, να αυξήσουν την επιρροή τους στο λαό και να εδραιώσουν την κρατική εξουσία. Έτσι τα Μ.Μ.Ε. γίνονται **υποχείριο*** της εκάστοτε κρατικής εξουσίας ή διάφορων πολιτικών κομμάτων και λειτουργούν ως φερέφωνα* τους.

* υποχείριος -α -ο = αυτός που βρίσκεται υπό την εξουσία κάποιου και εκτελεί τις εντολές του ΣΥΝ. υποτελής, υπεξούσιος ΑΝΤ. ανεξάρτητος, αυτεξούσιος.

* φερέφωνο (το): το πρόσωπο που εκφράζει τις απόψεις άλλου, που μιλά και δρα σύμφωνα με τις επιθυμίες άλλου.

- **Υποταγή - εξάρτηση των Μ.Μ.Ε. από οικονομικά συμφέροντα**

Διάφοροι οικονομικοί φορείς (π.χ. εταιρείες, χρηματιστηριακοί κύκλοι, συντεχνίες κτλ.), από τους οποίους εξαρτώνται οικονομικά τα Μ.Μ.Ε. (χρηματοδότηση), προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους, **διαδίδουν ψευδείς ή παραποιημένες πληροφορίες** (αποκρύπτουν ειδήσεις που θίγουν φορείς της οικονομικής εξουσίας, τυχόν ατασθαλίες και παράνομες δραστηριότητες) και μέσω της διαφήμισης **επιδιώκουν την αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων τους.**

- **Ομάδες πολιτιστικής επιρροής και δυνάμεις κοινωνικής πίεσης**

Πρόκειται για παράγοντες που χρησιμοποιούν την παραπληροφόρηση με **στόχο** τους την προώθηση των θέσεών τους, την εξασφάλιση κύρους, τη συγκέντρωση εξουσίας και τον προσηλυτισμό.*

*προσηλυτισμός, ο:

1. η προσπάθεια κάποιου να μεταβάλει τις θρησκευτικές πεποιθήσεις ή το θρήσκευμα άλλων με αθέμιτα μέσα (π.χ. με βία, απειλή, εκμετάλλευση της ανάγκης, της κουφότητας ή της απειρίας κάποιου, με κατάχρηση εξουσίας σε περίπτωση ειδικής σχέσης εξουσίας ή μέριμνας, όπως σε περιπτώσεις επιτροπείας, γονικής μέριμνας κλπ.).
- 2.(γενικότ.) η προπαγανδιστική προσπάθεια επηρεασμού των αντιλήψεων (πολιτικών, ιδεολογικών, φιλοσοφικών κλπ.) κάποιου και προσεταιρισμού του ως ομοϊδεάτη ή οπαδού.

- **Η μη τήρηση των αρχών της δημοσιογραφικής δεοντολογίας από την πλευρά των δημοσιογράφων**

Οι δημοσιογράφοι πολλές φορές επιδιώκουν την προσωπική τους ανάδειξη και την αύξηση της δημοτικότητάς τους, **καλύπτουν μονόπλευρα και μεροληπτικά τα γεγονότα**, τονίζουν ή αποκρύπτουν πτυχές ενός γεγονότος, **υποτάσσονται σε ιδιοτελείς σκοπούς** και εμπλέκουν την είδηση με το σχόλιο.

- **Αδιαφορία, παθητικοποίηση του σύγχρονου ανθρώπου**

Οι αυξημένες υποχρεώσεις δεν αφήνουν στον άνθρωπο ελεύθερο χρόνο και διάθεση για ενασχόληση με τα κοινά, με αποτέλεσμα **να μη δίνει την πρέπουσα σημασία** και να μην αξιολογεί σωστά τις πληροφορίες που λαμβάνει από τα Μ.Μ.Ε.

- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο

Καθιστά αδύνατη την κριτική επεξεργασία των πληροφοριών και συντηρεί την παραπληροφόρηση.

✓	Συνέπειες της παραπληροφόρησης
---	---------------------------------------

- Για το άτομο

Παθητικοποίηση ατόμου

Με τον καιρό, λόγω της συστηματικής και κατευθυνόμενης πληροφόρησης, **ατονεί η κριτική διάθεση** και η επιθυμία για έλεγχο της γνησιότητας και διασταύρωσης των πληροφοριών. **Ο πολίτης** μετατρέπεται σε **παθητικό δέκτη** των μηνυμάτων, δέχεται ανεπεξέργαστο ό,τι του προσφέρεται, οδηγείται λοιπόν στην πνευματική και ιδεολογική χειραγώγηση, χάνει την ελευθερία σκέψης και ο νους του αιχμαλωτίζεται σε προκαθορισμένο τρόπο σκέψης, με συνέπεια σταδιακά να μετατρέπεται σε υπήκοο.

- Για την κοινωνία

Η κοινή γνώμη χειραγωγείται.

- ✓ Καταρρέουν τα **ανθρωπιστικά ιδεώδη** - καλλιεργείται ο αμοραλισμός* και ο αριβισμός*, κλονίζονται οι υγιείς ηθικές αρχές και αξίες, κυριαρχεί κλίμα καχυποψίας, ανασφάλειας, αβεβαιότητας.
- ✓ Διογκώνονται οι **κοινωνικές ανισότητες**, τα κοινωνικά προβλήματα.
- ✓ **Υποσκάπτονται τα θεμέλια της δημοκρατίας**, καθώς καταστρατηγείται το δημοκρατικό δικαίωμα της σφαιρικής και αντικειμενικής ενημέρωσης, αποπροσανατολίζεται η κοινή γνώμη από τα καίρια και ουσιώδη ζητήματα, δεν υπάρχει έλεγχος της εξουσίας και προβολή της λαϊκής επιταγής και έτσι υπάρχει κίνδυνος ανάδειξης απολυταρχικών καθεστώτων.

*αμοραλισμός (α) = ο τρόπος ζωής και συμπεριφοράς που διέπεται από έλλειψη ηθικών ενδοιασμών και που μπορεί να οδηγή σε αναισχυντία και έκλυση των ηθών.

*αριβισμός (α) = η χρησιμοποίηση κάθε μέσου (θεμιτού και αθέμιτου) για τη γρήγορη ανάδειξη σε διάφορους χώρους (πολιτική, οικονομία κλπ.). ΣΥΝ. καιροσκοπισμός, τυχοδιωκτισμός.

✓	Τρόποι αντιμετώπισης της παραπληροφόρησης
---	--

- Πολύπλευρη και ανθρωπιστική παιδεία

Η κατάλληλη παιδεία έχει τη δυνατότητα να **διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες** του ανθρώπου και να καλλιεργήσει την **κριτική του ικανότητα**. Το άτομο λοιπόν θα μπορεί να επεξεργάζεται κριτικά, να αποκωδικοποιεί και να αξιολογεί σωστά τα μηνύματα που δέχεται.

- **Ανεξαρτητοποίηση των Μ.Μ.Ε.**

Η απρόσκοπτη λειτουργία των μέσων μαζικής ενημέρωσης προϋποθέτει την **ανεξαρτητοποίησή τους από κάθε είδους κύκλους συμφερόντων**, οικονομικών και πολιτικών. Έτσι, τα Μ.Μ.Ε. θα πάντως να είναι φερέφωνα πολιτικών ιδεολογιών και κομματικής προπαγάνδας.

- **Τήρηση δημοσιογραφικής δεοντολογίας**

Οι δημοσιογράφοι έχουν χρέος να **συνειδητοποιήσουν το ρόλο και την ευθύνη τους**, να κατανοήσουν ότι ασκούν λειτουργήματα και επομένως να **εφαρμόζουν τις αρχές της δημοσιογραφικής δεοντολογίας**, ώστε να επιτελούν σωστά το έργο τους.

- **Έλεγχος των κέντρων πληροφόρησης από την πολιτεία**

Το κράτος οφείλει να **συστήσει όργανα**, τα οποία θα **πραγματοποιούν ελέγχους** στα Μ.Μ.Ε., για να διαπιστώσουν την ορθή λειτουργία τους.

- **Οικογένεια**

Ο ρόλος της είναι ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς αποτελεί το φορέα αγωγής που καθορίζει την ανάπτυξη των παιδιών. Οφείλει να **διαπαιδαγωγεί σωστά τους νέους**, να τους βοηθά να αντιλαμβάνονται σωστά τη γύρω τους πραγματικότητα, να **οξύνει την κρίση τους** και γενικά να διαμορφώνει ισχυρές προσωπικότητες.

- **Ο ίδιος ο άνθρωπος:**

- ⇒ να ασκεί κριτικό έλεγχο στις πληροφορίες
- ⇒ να ελέγχει και να διασταυρώνει τις πληροφορίες
- ⇒ να συσχετίζει γεγονότα, καταστάσεις και φαινόμενα
- ⇒ να αντιμετωπίζει τις πληροφορίες χωρίς ιδεολογική, κομματική προκατάληψη
- ⇒ να συνειδητοποιεί τις αρνητικές συνέπειες της παραπληροφόρησης

Ρητά - Αποφθέγματα - Απόψεις

Σχετικά με την πληροφόρηση, την παραπληροφόρηση και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

«Πληροφορούμαι σημαίνει ενημερώνομαι για όσα συμβαίνουν γύρω μου. Ενημερώνομαι σημαίνει διαμορφώνομαι, δηλαδή, τελικά μορφώνομαι πώς να βλέπω και να κατανοώ τα πράγματα, τους ανθρώπους, το σύμπαν.

(Jean le Duc)

Ο πολιτισμός είναι συγκερασμός πληροφοριών.

(Γ. Καψάλης)

Οι πληροφορίες μετριάζουν την παράτολμη παρόρμηση να πλεύσουμε σε άγνωστα νερά, κινδυνεύοντας να χαθούμε, να ναυαγήσουμε.

(Jean Baudrillard, 1986)

«Ο δημοσιογράφος είναι ο κρίκος σύνδεσης εξουσίας και λαού».

Ουώλτερ Λίπιμαν

«Δίχως εφημερίδες τα πάντα είναι σκότος».

Δημ. Ψαθάς

«Ο τύπος είναι στην ουσία η πρώτη εξουσία».

N. Σ. Αρίπολος

«Η μαζική επικοινωνία δεν είναι ούτε καλή ούτε κακή, είναι απλώς μια δύναμη, και, όπως οποιαδήποτε άλλη δύναμη μπορεί να χρησιμοποιηθεί καλά ή άσχημα»

ALDOUS HUXLEY

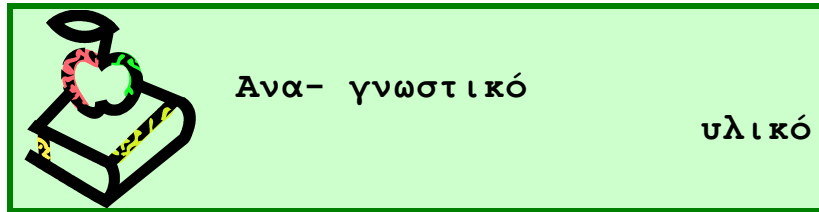
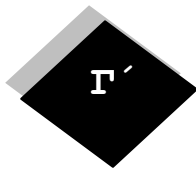
«Πιστεύουμε ότι μια χώρα αξίζει συχνά ό,τι αξίζει ο Τύπος της ...».

ALBERT CAMUS

«Αν και καλύπτει κάποτε σκοπούς μηχανορράφων,

Το έργο είναι άγιον των δημοσιογράφων».

Αλ. Σούτσος

Στο μέρος αυτό θα βρείτε παραθέματα από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, από το διαδίκτυο, καθώς και αποσπάσματα κειμένων ή και ολόκληρα κείμενα που αφορούν τις έννοιες που έχουν αναλυθεί. Η ανάγνωσή τους θα σας βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση και εμπέδωση του γνωστικού υλικού που προηγήθηκε και θα εμβαθύνει την κρίση σας.

Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας: Η 4^η εξουσία

Διεθνώς επικρατεί για τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας ο όρος «mass media». Υποδηλώνει τα σύγχρονα μέσα μετάδοσης μηνυμάτων που αγκαλιάζουν το ευρύτατο κοινό, τη «μάζα». Έχουν περάσει πάνω από 150 χρόνια από τότε που ο Τύπος, το βιβλίο και η αφίσα ήταν τα κύρια μέσα ενημέρωσης των ανθρώπων.

Το τέλος του αιώνα μας σημαδεύεται από την τεχνολογική επανάσταση και την έκρηξη των επικοινωνιών. Οι δορυφόροι άμεσης μετάδοσης, η καλωδιακή τηλεόραση και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής έχουν στη σημερινή κοινωνία τη δυνατότητα ταυτόχρονης μετάδοσης του μηνύματος ή της πληροφορίας σε εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

Υπάρχει ο λεγόμενος «διακυβερνητικός χώρος» ή το «πλανητικό χωριό», στο οποίο, μόλις καταχωρείται η πληροφορία - και αυτό σήμερα γίνεται ταχύτατα - αναμεταδίδεται μέσω του διαδικτύου (Internet) στα πέρατα της γης.

Στις μέρες μας η τεχνολογία των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας έχει τεράστια εξέλιξη και απροσδόκητη κάθε φορά χρήση.

Στα ΜΜΕ ανήκουν: οπτικοακουστικά μέσα (ραδιόφωνο, τηλεόραση, κινηματογράφος), Τύπος, βιβλίο, μουσική, βίντεο, διαφήμιση, διεθνή πρακτορεία ειδήσεων. Άλλα από αυτά, τα περισσότερα, χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική τεχνική και άλλα, ελάχιστα, επιμένουν στην παραδοσιακή τυπογραφία. [...]

*Εισαγωγή στο Δίκαιο και
τους Πολιτικούς Θεσμούς,
Β' Ενιαίου Λυκείου, ΟΕΔΒ*

Το λίκνο της ελληνικής δημοσιογραφίας

Ο ελληνικός τύπος της Βιέννης

Η προετοιμασία και το ξεκίνημα του ελληνικού Τύπου, στα τέλη του 18^{ου} αι., δεν πραγματοποιήθηκε μέσα στον ελλαδικό χώρο, όπου οι φιλελεύθερες ιδέες λόγω του τουρκικού ζυγού ήταν δύσκολο να αναπτυχθούν, αλλά έξω απ' αυτόν στη μείζονα Οθωμανική Αυτοκρατορία, όπου ήκμαζαν εμπορικά και πνευματικά μεγάλες ελληνικές παροικίες.

Η τεράστια διάδοση και καλλιέργεια των ιδεών και των κοινωνικοπολιτικών θέσεων του αρχαίου ελληνικού πνεύματος, που βρήκαν την πολιτική τους έκφραση στο ιδεολογικό υπόβαθρο της Γαλλικής Επανάστασης, συνετέλεσε στο ξεσκήμμα των εθνοτήτων και ιδιαίτερα των Ελλήνων ραγιάδων, με κύριους εκφραστές τους τους λόγιους της διασποράς και τους εμπόρους, πραγματευτάδες και караβοκύρηδες, που ήταν φορείς της εμπορικής μεταποιητικής και γενικότερα οικονομικής ζωής στην Ευρώπη.

Οι πρώτες ελληνικές εφημερίδες είδαν το φως στην πρωτεύουσα της Αυστρίας, τη Βιέννη. Σε δέκα χιλιάδες περίπου υπολογίζονται οι Έλληνες της Βιέννης της εποχής των Ναπολεόντιων πολέμων. Από τις τάξεις του βγήκαν οι σοβαροί έμποροι, οι δάσκαλοι, οι λόγιοι κι εκείνοι που ετοίμασαν το δρόμο απ' όπου θα περνούσε η ελευθερία για την Ελλάδα.

Ο νεώτερος ελληνικός τύπος Απαρχή του κομματικού Τύπου

Η μεταπολίτευση του 1862 βρίσκει τον ελληνικό Τύπο στην αρχή ενός οργανισμού τεχνικής και δημοσιογραφικής ανασυγκροτήσεως. Βελτιώνονται οι εγκαταστάσεις, καθιερώνεται ο θεσμός των επαγγελματιών ανταποκριτών και οι συντάκτες χωρίζονται σε ειδικότητες.

Ιδιαίτερα μετά την παραχώρηση του Συντάγματος του 1864 παρακμάζουν οι καθαρά πολιτικές εφημερίδες που αγωνίστηκαν για την ανάπτυξη των συνταγματικών ελευθεριών του λαού. Ακολουθεί περίοδος μεταβατική, στη διάρκεια της οποίας, οι εκδιδόμενες εφημερίδες έχουν πλέον έντονο κομματικό χαρακτήρα.

Τότε άρχισαν να πολιτικοποιούνται οι εφημερίδες και να γίνονται όργανα ηγετών διάφορων κομμάτων, όπως ο «Εθνοφύλαξ» (1862) του Θρασύβουλου Ζαΐμη, το «Εθνικό Πνεύμα» (1868 - 1876) του Αλ. Κουμουνδούρου, η «Ωρα» (1875 - 1888) του Χαρίλαου Τρικούπη, η «Εφημερίς των Συζητήσεων» (1870 - 1893) του Επαμ. Δεληγεώργη και η «Τρωιά» (1874 - 1904) του Θεοδ. Δηλιγιάννη. ...

Ο τύπος από το 1901 έως το 1944

Ο εκσυγχρονισμός του Τύπου

Ο εικοστός αιώνας βρήκε την ελληνική δημοσιογραφία σε αναδημιουργικό οργανισμό. Η λεγόμενη βιομηχανική περίοδος των εφημερίδων κυκλοφορίας βρίσκεται στο αποκορύφωμα των επιτεύξεών της. Η ραγδαία εξέλιξη στα τεχνικά και γενικά εκδοτικά μέσα, το νέο σχήμα των εφημερίδων, οι δημοσιογραφικές αποστολές και

καμπάνιες, συντελούν στην αύξηση του τιράζ των εφημερίδων, ενώ τα πολυσέλιδα με πλούσια εικονογράφηση κατακτούν διαρκώς έδαφος.

Από το 1909 ο Τύπος αντανakλά τις μεταβολές που έφερε στην Ελλάδα το ανέbασμα στην εξουσία δυνάμεων προοδευτικών της αστικής τάξεως, με κύριους εκφραστές τον Ελευθέριο Βενιζέλο και το Κόμμα των Φιλελευθέρων. Αντανakλά επίσης τη σύγκρουση αυτών των δυνάμεων με τις συντηρητικές δυνάμεις και του παλαιοκομματισμού, που συσπειρώθηκαν γύρω από τη δυναστεία.

Πάνος Καρυκόπουλος, 200 Χρόνια Ελληνικού Τύπου, 1784 - 1984

Ο Τύπος ως εκφραστής και διαμορφωτής της κοινής γνώμης

[...] Η άλλη λειτουργία του Τύπου είναι η **διαμόρφωση της Κοινής Γνώμης**, συνέχεια και αποτέλεσμα της έκφρασης. Ο τρόπος δηλαδή που μεταφέρει, που παρουσιάζει τα γεγονότα, οδηγεί στη **διαμόρφωση από το κοινό μιας άποψης** πάνω στο περιστατικό που παρουσιάζει. Και τούτο συμβαίνει για πολλούς λόγους. Πρώτα - πρώτα οι άνθρωποι που γράφουν, οι δημοσιογράφοι, έχουν πολιτικές, οικονομικές και συναισθηματικές θέσεις. Αν λοιπόν το πρόβλημα που παρουσιάζουν, συμφωνεί με τις απόψεις τους, όσο κι αν θέλουν να είναι αντικειμενικοί, το τονίζουν και έτσι επηρεαζόμαστε.

Στη συνέχεια οι **εκδότες** των εφημερίδων και των περιοδικών είναι και **επιχειρηματίες**. Αυτό σημαίνει πως η βασικότερη ή μια από τις βασικές τους επιδιώξεις είναι το κέρδος. Και το εξασφαλίζουν από την κυκλοφορία των εντύπων τους, από τις διαφημίσεις που παρουσιάζουν, από τις κρατικές ανακοινώσεις που τους προσφέρονται. Έτσι λοιπόν γίνονται περισσότερο ενδοτικοί στις πιέσεις. **Πιέζουν τα κόμματα** και μάλιστα αν εκφράζουν πολύ κόσμο, επομένως μεγάλη κυκλοφορία, ή αν το κόμμα που πιέζει είναι αυτό με το οποίο συμφωνεί ο εκδότης. **Πιέζουν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις** που δημοσιεύουν διαφημίσεις, **πιέζει η κυβέρνηση** που προσφέρει τις κρατικές ανακοινώσεις ή ακόμα την ατέλεια χάρτου, τη δυνατότητα δηλαδή να αγοράζουν οι εκδότες χαρτί χωρίς δασμούς.

Επίσης υπάρχουν **περιοδικά, εφημερίδες** αλλά και βιβλία που είναι **κομματικά όργανα**, κυρίως τα δυο πρώτα. Αυτά ενημερώνουν μονόπλευρα, από τη σκοπιά του κόμματος και έτσι διαμορφώνουν την Κοινή Γνώμη όπως αυτά θέλουν. Τουλάχιστον όμως είναι έντιμα, αφού αρκετές φορές αναφέρουν στην προμετωπίδα τους ότι είναι κομματικά όργανα. Αντίθετα άλλες εφημερίδες και περιοδικά τονίζουν ότι είναι αδέσμευτα, ανεξάρτητα, αντικειμενικά, χωρίς στην πραγματικότητα να έχουν καμιά σχέση με τα παραπάνω.

Γ. Κ. Μαυρογιάννη,

"Δοκίμια"

Τα αίτια της κρίσης

Αναξιοπιστία του τύπου. Πολιτική και τύπος

Όταν, λοιπόν, μιλάμε για «**κρίση του τύπου**», για κρίση δηλαδή στα μέσα πληροφόρησης και ενημέρωσης, εννοούμε την **κρίση** που θίγει ολόκληρο το **σύστημα**

της σφαιράς, αν την εννοήσουμε σχηματικά μ' αυτόν τον τρόπο, που κλείνει μέσα της όλες τις δυνατότητες μετάδοσης μηνυμάτων, πληροφοριών και γεγονότων. ...

{...} Μια βασική αιτία της κρίσης είναι αναμφισβήτητα ο κλονισμός της αξιοπιστίας των εφημερίδων.

Το γιατί κλονίστηκε η αξιοπιστία των εφημερίδων, δεν είναι θέμα που σηκώνει μονολεκτική ή περιορισμένη απάντηση. Η αξιοπιστία είναι μια έννοια που στηρίζεται πάνω σε καθαρά και σαφή δεοντολογικά κριτήρια, είναι συνάρτηση του επιπέδου του προσωπικού μιας εφημερίδας, είναι συνάρτηση των σύγχρονων μεθόδων έκδοσης, εξαρτάται από την ευσυνειδησία του συντάκτη, του εκδότη και, ιδιαίτερα, του διευθυντή της. Είναι απόρροια της έντιμης και υπεύθυνης ή ανεύθυνης στάσης των πολιτικών απέναντι στον Τύπο. Είναι, πολλές φορές, εξάρτημα του κυκλοφοριακού στόχου ή των οικονομικών εσόδων. Έχει σχέση με την οργάνωση των σημερινών εφημερίδων, η οποία ίσχυε και πριν από πενήντα χρόνια. Και, βέβαια, έχει απόλυτη και άμεση επίδραση ο ρόλος που ασκεί το συνδικαλιστικό δημοσιογραφικό σωματείο, το οποίο θεωρείται θεματοφύλακας μιας ανύπαρκτης στη βάση της, - για τη χώρα μας τουλάχιστον, - δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Είναι πολλές φορές και αποτέλεσμα φτωχού έμπυχου δυναμικού, που εγκαθίσταται αναξιοκρατικά στις εφημερίδες. Κι αυτό, γιατί δεν υπάρχουν κριτήρια εισόδου σ' αυτό το τόσο σημαντικό επάγγελμα. Τέλος, είναι οπωσδήποτε συνάρτηση της καθημερινής στάσης των εφημερίδων, που, στην προσπάθειά τους να εντυπωσιάσουν, υπερεκτιμούν σκόπιμα τα γεγονότα ή και τα «δημιουργούν» πολλές φορές από το τίποτα. ...

{...} Αναξιόπιστη Εξουσία σημαίνει και (σχεδόν πάντοτε) αναξιόπιστο Τύπο.

{...} Θα αντιληφθούμε έτσι πόσο επικίνδυνο είναι για τον Τύπο και κατ' ακολουθία για τον Έλληνα αναγνώστη, να ενημερώνεται με ανειλικρίνεια από τις δημόσιες αρχές και την κυβέρνηση του τόπου. Πολλά κέντρα κρατικής πληροφόρησης εκμεταλλεύονται την έλλειψη εμπιστοσύνης του λαού στις εφημερίδες και προσπαθούν να ρίξουν πάνω του δικές τους παραλείψεις ή δικά τους λάθη. Χωρίς σαφήνεια, χωρίς αυτοκριτική τις περισσότερες φορές, «εναποθέτουν» τις ευθύνες τους στον Τύπο. Συχνά υπεύθυνοι φορείς απαντάνε σε σχετικά ερωτήματα: «Ξέρετε τώρα πώς διογκώνουν τα πράγματα οι εφημερίδες» ... Και κανείς δεν μπορεί να το αρνηθεί αυτό.

Λυκούργος Κομίνης, Η κρίση του ελληνικού Τύπου

Εισαγωγή

Όταν οι ανθρωπολόγοι άρχισαν να συγκρίνουν τις σημειώσεις τους σχετικά με τους ελάχιστους εναπομείναντες πρωτόγονους πολιτισμούς, ανακάλυψαν κάτι απροσδόκητο. Από τις πιο απομονωμένες φυλετικές κοινωνίες στην Αφρική μέχρι τα πιο απομακρυσμένα νησιά του Ειρηνικού, οι άνθρωποι είχαν ουσιαστικά τον ίδιο ορισμό για το τι είναι είδηση. Διακρίνονταν από την ίδια διάθεση για κουτσομπολιό. Ακόμη αναζητούσαν τις ίδιες ιδιότητες στους αγγελιαφόρους που επέλεγαν να συγκεντρώνουν και να μεταφέρουν τα νέα τους. Ήθελαν ανθρώπους που μπορούσαν να τρέξουν γρήγορα στο διπλανό λόφο, να συγκεντρώσουν ακριβείς πληροφορίες για να τις μεταφέρουν πειστικά. Οι ιστορικοί έχουν καταλήξει στο

συμπέρασμα ότι οι ίδιες βασικές ειδησεογραφικές αξίες έχουν διατηρηθεί στο πέρασμα του χρόνου. «Οι άνθρωποι έχουν ανταλλάξει ένα πανομοιότυπο μείγμα ειδήσεων ... σε όλη τη διάρκεια της Ιστορίας και σε όλους τους πολιτισμούς», έγραψε ο ιστορικός Mitchell Stephens.

Πώς εξηγούμε αυτή τη μυστηριώδη συνάφεια; Η απάντηση, έχουν συμπεράνει ιστορικοί και κοινωνιολόγοι, είναι ότι η είδηση ικανοποιεί μια βασική ανθρώπινη παρόρμηση. Οι άνθρωποι έχουν μια εσωτερική ανάγκη - ένα ένστικτο - να γνωρίζουν τι συμβαίνει πέρα από τα όρια της άμεσης εμπειρίας τους. Η δυνατότητα να γνωρίζουμε γεγονότα τα οποία δεν μπορούμε να δούμε οι ίδιοι, γεννά ένα αίσθημα ασφάλειας, ελέγχου και σιγουριάς. Κάποιος συγγραφέας το αποκάλεσε «πεινά για ανθρώπινη ενημέρωση».

Ένα από τα πρώτα πράγματα που κάνουν οι άνθρωποι όταν συναντούν ένα φίλο ή γνωστό είναι να ανταλλάσσουν πληροφορίες. «Άκουσες ότι; ...». Θέλουμε να ξέρουμε αν έχουν ακούσει ό,τι κι εμείς και αν το έχουν ακούσει με τον ίδιο τρόπο. Συγκινεί μια κοινή διαπίστωση. Διαμορφώνουμε σχέσεις, διαλέγουμε φίλους, καταλήγουμε σε προσωπικές κρίσεις που βασίζονται εν μέρει στο αν και κατά πόσο αντιδρά κάποιος στην πληροφόρηση με τον τρόπο που αντιδρούμε κι εμείς.

Όταν η ροή των ειδήσεων εμποδίζεται, «απλώνεται ένα σκοτάδι» και μεγαλώνει η ανησυχία. Πρακτικά, ο κόσμος γίνεται πολύ ήσυχος. Αισθανόμαστε μόνοι.

... Χρειαζόμαστε ειδήσεις για να ζούμε, να αυτοπροστατευόμαστε, να δημιουργούμε δεσμούς, να διαχωρίζουμε εχθρούς και φίλους. Η δημοσιογραφία είναι απλώς το σύστημα που δημιουργούν οι κοινωνίες για να εξασφαλίζουν τις ειδήσεις αυτές. Γι' αυτό και ενδιαφερόμαστε για το επίπεδο των ειδήσεων και της δημοσιογραφίας που έχουμε: επηρεάζουν την ποιότητα της ζωής μας, των σκέψεών μας και της κουλτούρας μας.

... Υπάρχουν ορισμένες σαφείς αρχές στις οποίες συμφωνούν οι δημοσιογράφοι - και τις οποίες δικαιούνται να προσδοκούν οι πολίτες. Είναι αρχές οι οποίες έχουν εξασθενήσει και υποχωρήσει με τα χρόνια, αλλά, κατά κάποιο τρόπο, παραμένουν πάντα προφανείς. Είναι οι βασικές αρχές της δημοσιογραφίας. ...

1. Η πρώτη υποχρέωση της δημοσιογραφίας είναι απέναντι στην αλήθεια.
2. Η δημοσιογραφία οφείλει πρώτα απ' όλα να είναι πιστή στους πολίτες.
3. Η πεμπτούσια της είναι η συνέπεια στη διασταύρωση της πληροφορίας.
4. Οι λειτουργοί της πρέπει να διατηρούν την ανεξαρτησία τους από εκείνους τη δραστηριότητα των οποίων καλύπτουν δημοσιογραφικά.
5. Πρέπει να λειτουργεί σαν ένας ανεξάρτητος ελεγκτής της εξουσίας.
6. Πρέπει να παρέχει βήμα δημόσιας κριτικής και συναίνεσης.
7. Πρέπει να προσπαθεί να κάνει το σημαντικό γεγονός ελκυστικό και οικείο.
8. Πρέπει να παρουσιάζει τις ειδήσεις κατά τρόπο κατανοητό και περιεκτικό.
9. Οι λειτουργοί της πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ενεργούν με βάση τη συνείδησή τους.

Μπιλ Κόβατς - Τομ Ρόζενστιλ, Εισαγωγή στη δημοσιογραφία.

Επιδράσεις της τηλεόρασης

Από την τηλεόραση επηρεάζεται εύκολα η συμπεριφορά των παιδιών. Συχνά θεωρούν διάσημους τηλεοπτικούς ήρωες ή τραγουδιστές που πρωταγωνιστούν σε video-clips ως παραδείγματα για μίμηση. Δυστυχώς είναι σπάνια η παρακολούθηση θετικής κοινωνικής συμπεριφοράς και συχνότερη η παρακολούθηση αντικοινωνικής συμπεριφοράς (βία, σεξ, σαδομαζοχισμός, ακραίες καταστάσεις). Ακόμη και τα παιδικά προγράμματα και τα κινούμενα σχέδια περιέχουν βία και προβάλλουν μια ανταγωνιστική και προκλητική συμπεριφορά. Η τηλεοπτική βία (όπως και η βία στις κινηματογραφικές ταινίες ή στα video-games) κάνει τα παιδιά πιο ανεκτικά στην επιθετικότητα άλλων παιδιών, λιγότερο συναισθηματικά και λιγότερο αρνητικά απέναντι στη βία.

Η τηλεόραση επηρεάζει όλους μας και ως καταναλωτές. Προβάλλει έναν τρόπο ζωής όπου κυριαρχούν τα πολυτελή αυτοκίνητα, οι πισίνες και τα χιλιάδες προϊόντα, που θεωρούνται απαραίτητα για την καθημερινή μας ζωή. Οι διαφημίσεις είναι υπερβολικά ελκυστικές, με πολλή, γρήγορη και επαναλαμβανόμενη δράση, με ωραία μουσική και όμορφα πρόσωπα. Όσο μεγαλύτερη επαφή έχουμε με την τηλεόραση, τόσο μεγαλώνουν οι υλιστικές απαιτήσεις μας.

{...} Όλες οι πληροφορίες που διοχετεύονται μέσα από τα Μ.Μ.Ε. πρέπει να γίνονται αντικείμενα συζήτησης, εκτίμησης και αμφισβήτησης. Οι γονείς μπορούν να επηρεάσουν το είδος των κοινωνικών γνώσεων που παίρνουν τα παιδιά από μια εκπομπή σχολιάζοντας, τονίζοντας, φιλτράροντας και εξηγώντας αυτά που συμβαίνουν στην οθόνη. Η συζήτηση βοηθάει στη συγκράτηση πληροφοριών και στη διαμόρφωση ιδεών. Γονείς και παιδιά παρακολουθούν μαζί τηλεόραση ή ταινίες, παίζουν παιχνίδια στον υπολογιστή αλλά σπάνια κάνουν σχόλια.

(www.gym-n-souliou.ser.sch.gr)

Το διαδίκτυο

Στην γενική του έννοια, **διαδίκτυο** είναι ένα δίκτυο ηλεκτρονικών υπολογιστών που (δια)συνδέει άλλα δίκτυα. Ο αντίστοιχος αγγλικός όρος *internet* προκύπτει από τη σύνθεση λέξεων *inter-network*.

Στην πιο εξειδικευμένη και περισσότερο χρησιμοποιούμενη μορφή, με τους όρους **Διαδίκτυο**, **Ίντερνέτ** ή **Ίντερνετ** (με κεφαλαίο το αρχικό γράμμα) περιγράφεται το **παγκόσμιο πλέγμα διασυνδεδεμένων υπολογιστών περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών και πληροφοριών που παρέχει στους χρήστες του**. Το Διαδίκτυο χρησιμοποιεί την μεταγωγική μετάδοση πακέτων (*packet switching*) και το πρωτόκολλο επικοινωνίας TCP/IP. Έτσι ο όρος *διαδίκτυο* κατέληξε να αναφέρεται στο παγκόσμιο αυτό δίκτυο. Η τεχνική της σύνδεσης δικτύων με αυτό τον τρόπο ονομάζεται *internetworking*.

Η κουλτούρα του Διαδικτύου

Το Ίντερνετ επίσης έχει μία μεγάλη επίδραση στην γνώση και τη διαμόρφωση απόψεων. Μέσα από την αναζήτηση *λέξεων-κλειδιών* (*key words*) μέσω της χρήσης μηχανών αναζήτησης, όπως το *Google*, εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εύκολη και άμεση πρόσβαση σε ένα τεράστιο, παγκόσμιο και ποικίλο όγκο πληροφοριών. Συγκρινόμενο με τις έντυπες εγκυκλοπαίδειες και τις παραδοσιακές

βιβλιοθήκες, το Ίντερνετ αντιπροσωπεύει μία ξαφνική και απότομη αποκέντρωση των πληροφοριών και των δεδομένων. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται περισσότερο για την επικοινωνία στο Ίντερνετ είναι η Αγγλική κυρίως λόγω της καταγωγής του Ίντερνετ, της χρήσης της Αγγλικής στον προγραμματισμό λογισμικού και στην αδυναμία των πρώτων γενιών υπολογιστών να χρησιμοποιήσουν άλλους χαρακτήρες πέραν του λατινικού αλφάβητου. Το δίκτυο μεγάλωσε αρκετά τα τελευταία χρόνια και επαρκές περιεχόμενο είναι πλέον διαθέσιμο στις γλώσσες των περισσότερο ανεπτυγμένων χωρών.

(el.wikipedia.org)

Παραπληροφόρηση

[...] Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι ένα αδιόρατο πλέγμα άμεσων και έμμεσων συμφερόντων κατευθύνει και διαπλάθει το τελικό προϊόν, που αγοράζουμε στα περίπτερα. Αυτό βέβαια είναι χαρακτηριστικό κάθε καπιταλιστικής επιχείρησης και δε θα πρέπει να λησμονάμε ότι ένα φύλλο, που θ' αγνοήσει τον παράγοντα συμφέροντα - διασυνδέσεις και θα λειτουργήσει στη βάση της αυστηρής δημοσιογραφικής δεοντολογίας και αντικειμενικότητας, το λιγότερο που θα χάσει είναι κάθε μορφής διαφήμιση, που είναι γνωστό τι σημασία έχει για τα οικονομικά κάθε εφημερίδας. Επομένως, είναι μια γενικότερη οικονομικο-κοινωνική πραγματικότητα, που αντανακλάται στον τρόπο λειτουργίας του Τύπου.

Αν εξαιρέσει κανείς τα λεγόμενα κομματικά έντυπα, που εκφράζουν συγκεκριμένα μαζικά κοινωνικο-πολιτικά συμφέροντα και επιδιώξεις, ο υπόλοιπος Τύπος είναι λιγότερο ή περισσότερο δεσμευμένος με την έννοια ότι η αμεροληψία του κινείται μέσα στα δεδομένα πλαίσια, που καθορίζουν σκοτεινές διασυνδέσεις και «σκοπιμότητες». Με τον τρόπο αυτόν ασφαλώς πραγματοποιείται ένα είδος μερικής αυτοκατάργησης και αυτοεξουδετέρωσης του Τύπου, ο οποίος πράγματι είναι η τέταρτη εξουσία στη Δημοκρατία, όταν λειτουργεί σωστά. Πολλές από τις «αλήθειες», που σερβίρει ο Τύπος όχι μόνο δεν εξυπηρετούν τη Δημοκρατία, αλλά συσκοτίζουν τα πράγματα, δυσχεραίνουν τον πολιτικό διάλογο και πολλές φορές δημιουργούν μια ατμόσφαιρα τεχνητής ένταση πολύ επικίνδυνης για την υπόστασή της.

Από τη στιγμή, που ο τρόπος παρουσίασης είναι μονομερής, ανεπαρκής ή και λαθεμένος, ο Τύπος συμβάλλει στη γενική σύγχυση και προχειρολογία, που χαρακτηρίζει την κοινωνία της διαφήμισης, του υπερκαταναλωτισμού και της «αφθονίας». Ο άνθρωπος, αντί να γίνεται κριτικότερος και ορθολογικότερος, γίνεται όλο και σε μεγαλύτερο βαθμό ανευθυνότερος και εξωκατευθυνόμενος, παθητικός δέκτης και «συλλέκτης πληροφοριών», όπως τόσο εύστοχα είπε ένας πολύ σημαντικός αμερικανός θεωρητικός.

Βασίλης Φίλιας,

"Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις"

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΝΑ

ΕΚΘΕΣΗ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ενότητα 1^η : Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Α' ΜΕΡΟΣ: Λεξιλόγιο – ΜΜΕ	σελ. /
Β' ΜΕΡΟΣ: Γνωστικό υλικό	13
Γ' ΜΕΡΟΣ: Ανα – γνωστικό υλικό	31
Δ' ΜΕΡΟΣ: Θέματα εκθέσεων	38
Ε' ΜΕΡΟΣ: Κρήρια αξιολόγησης	57
ΣΤ' ΜΕΡΟΣ: Απαγήσεις λεξιλογίων ασκήσεων – κριτηρίων αξιολόγησης	67
Βιβλιογραφία	79

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει **το 2^ο τμήμα της 1^{ης} ενότητας**

- Γνωστικό υλικό σελ. 1 - 18
- Ρητά – Αποφθέγματα - Απόψεις σελ. 19
- Ανα-γνωστικό υλικό σελ. 20 - 26